

36 Ošetřovatelství

Otázky sestry a odpovědi pacienta

Ošetřovatelství (Text)

Ošetřovatelská anamnéza (Text)

Činnosti zdravotní sestry (Text)

Sestra a paní Velanová (Dialog 1)

Úprava lůžka (Dialog 2)

Cvičení se zdravotnickým asistentem (Poslech)

Kazuistika

Test

Gramatika: Imperativ-Instrukce lékaře

Otázky sestry a odpovědi pacienta

AUDIO_36_01_01

Jak se dnes cítíte?

Je mi lépe než včera.

Je mi špatně.

AUDIO_36_01_02

Jak jste se vyspala?

Spala jsem velmi špatně, paní vedle mne celou noc chrápala.

AUDIO_36_01_03 (1889)

Spalo se vám lépe po té tabletě na spaní?

Ano, spal jsem celou noc bez probuzení.

AUDIO_36_01_03 (1890)

Leží se vám pohodlně?

Postel je dost tvrdá, bolí mě záda.

Ano, postel mi vyhovuje.

AUDIO_36_01_04

Chcete dát lůžko do zvýšené polohy?

Ne, děkuji, takto mi to vyhovuje.

AUDIO_36_01_05

Chcete se ještě na něco zeptat?

Ano. Zajímalo by mě, jestli můžu mít po operaci u sebe mobil.

AUDIO_36_01_06

Potřebujete pomoc s mytím?

Ne, zvládnou to sama.

Commented [R1]: 03 Message for Evgeni: there are two same numbers but number of tracks from Sound Studio will be OK: 1889 nad 1890

AUDIO_36_01_07

Zvládnete sám osobní hygienu?

Ne, nedojdu do koupelny.

AUDIO_36_01_08

Zvládnete se sama obléknout?

Ano, ale mám problémy se zapínáním knoflíků, bolí mě klouby na ruce.

AUDIO_36_01_9

Obléknete se sám?

Ano, to není problém.

AUDIO_36_01_10

Berete nějaké léky?

Beru léky na vysoký krevní tlak, ale nepamatuju si, jak se jmenují.

Ne, žádné léky zatím neberu.

AUDIO_36_01_11

Pamatujete si, kdy a jaké léky berete?

Ano, ráno a večer beru Tritace, jednou za den Anopyrin.

Mám to napsané tady v diáři.

AUDIO_36_01_12

Dělá vám potíže něco udělat?

Nemůžu se postavit na nohy.

Nemůžu se otočit v posteli.

Nemůžu se sama obléct.

AUDIO_36_01_13

Slyšíte mě dobře?

Ano, když mluvíte nahlas a pomalu, rozumím všemu.

Moc ne, mám už špatný sluch. Musím si vzít naslouchadlo.

AUDIO_36_01_14

Nosíte brýle stále?

Potřebuju je jen na čtení.

Nosím je pořád, jinak nic nevidím.

AUDIO_36_01_15

Jak vidíte bez brýlí?

Docela dobře vidím na dálku.

Bez brýlí vidím rozmazaně.

Když nemám brýle, nevidím vůbec nic.

AUDIO_36_01_16

Máte zubní protézu?

Ne, všechny zuby mám vlastní.

AUDIO_36_01_17

Chodíte sama nebo s pomocí?

Doma chodím sama, pomoc potřebuju, jen když jdu ven.

[AUDIO_36_01_18](#)

Chodíte po schodech sám nebo s pomocí?

Chodím sám, ale musím se přidržovat zábradlí.

Potřebujete pomoc při chůzi po schodech?

Chůzi po schodech sama nezvládnou.

[AUDIO_36_01_19](#)

Používáte nějaké pomůcky? Hůl nebo berle?

Mám francouzské hole.

Používám chodítko-chodím s ním třeba nakupovat.

[AUDIO_36_01_20](#)

Spadla jste někdy? Venku nebo doma?

Ano, jednou jsem uklouzla doma v koupelně a zlomila jsem si ruku.

[AUDIO_36_01_21](#)

Potřebujete pomoc, když jdete na WC?

Ne, dojdu tam sama.

Ne, někdo musí jít se mnou, abych neupadla.

[AUDIO_36_01_22](#)

Máte problémy s udržením moči?

Ne, nemám.

Ano, trpím lehkou inkontinencí.

[AUDIO_36_01_23](#)

Byl jste dnes na stolici?

Ano, dvakrát.

Mám zácpu, už jsem nebyl na velké dva dny.

[AUDIO_36_01_24](#)

Kdy jste byla naposled na stolici?

Před dvěma dny.

[AUDIO_36_01_25](#)

Změřila jste si teplotu?

Ano, měla jsem 36.8.

[AUDIO_36_01_26](#)

Z které ruky vám obvykle berou krev?

Z levé, na pravé téměř není vidět žíla.

[AUDIO_36_01_27](#)

Zvládnete se sám najíst?

Ne, jsem hrozně slabý.

Myslím, že ne. Můžete mi pomoci?

[AUDIO_36_01_28](#)

Chcete pomoci s jídlem?

Ne, děkuji, najím se sama.

[AUDIO_36_01_29](#)

Proč jste dnes nesnědl jídlo?

Vůbec nemám chuť k jídlu.

Byla ryba, a tu já nejím.

[AUDIO_36_01_30](#)

Jak vám chutnal dnešní oběd?

Ano, pochutnala jsem si.

Moc ne, jídlo je tady málo slané a bez chuti.

[AUDIO_36_01_31](#)

Kolik tekutin jste dnes vypila?

Skoro nic, nemám žízeň.

Aspoň dva litry, snažím se pít pravidelně.

[AUDIO_36_01_32](#)

Nemáte žízeň? Nechcete se napít čaje?

Ne, pil jsem před chvílí.

Spojte otázky sestry a odpovědi pacienta.

1. Nemáte žízeň?	A. Děkuji, najím se sám.	1. F
2. Jak jste se vyspala?	B. Ano, s postelí jsem spokojený.	2. G
3. Zvládnete se sama najíst?	C. Před dvěma dny.	3. H
4. Jak se dnes cítíte?	D. Když jdu ven, mám berle nebo hůl.	4. E
5. Chcete pomoci s jídlem?	E. Je mi celkem dobře.	5. A
6. Používáte nějaké pomůcky?	F. Ano, už jsem dlouho nepil.	6. D
7. Leží se vám pohodlně?	G. Docela dobře, probudila jsem se až v sedm.	7. B
8. Kdy jste byl naposled na toaletě?	H. Asi ne, jsem moc slabá.	8. C

AUDIO 36_02_1**Ošetrovatelství**

Ošetrovatelství je relativně mladou multidisciplinární a interdisciplinární vědní disciplínou, která je zaměřena na aktivní vyhledávání a uspokojování biologických, psychických a sociálních potřeb zdravého, nemocného, handicapovaného, nevyлéčitelně nemocného a umírajícího člověka.

Ošetrovatelství se podílí na prevenci, diagnostice, terapii i rehabilitaci. Cílem ošetrovatelství je udržovat a podporovat zdraví; zabránit vzniku onemocnění, navracet zdraví a rozvíjet soběstačnost pacienta. Pokud toho nelze dosáhnout, ošetrovatelské činnosti zajišťují odpovídající péči, mírní utrpení nevyлéčitelně nemocného a doprovázejí ho při umírání a důstojné smrti.

Aplikovanými obory jsou interní, chirurgické, geriatrické, pediatrické ošetrovatelství, ošetrovatelství v primární zdravotní péči apod.

Komunitní ošetrovatelství je definováno jako ošetrovatelské služby v rámci komunitní péče o rodinu a jednotlivce, které jsou organizovány zpravidla mimo

ústavní zařízení (domácí péče, komunitní péče o seniory, hospicová péče). Je prioritou WHO (Světové zdravotnické organizace), která v roce 1998 schválila program Zdraví 21 – Zdraví pro všechny v jednadvacátém století.

Ošetrovatelský proces je pracovní metodou, která má za cíl prevenci, odstranění nebo zmírnění problémů v oblasti potřeb nemocného. Mezi fáze ošetrovatelského procesu patří: 1. ošetrovatelská anamnéza, 2. ošetrovatelská diagnóza, 3. plán ošetrovatelské péče, 4. realizace ošetrovatelského plánu, 5. hodnocení ošetrovatelské péče.

Ošetrovatelskou péči poskytují zdravotničtí pracovníci v oboru ošetrovatelství (všeobecné sestry a porodní asistentky), které mají zákonem vymezené kompetence (tzv. regulované nelékařské profese s koordinovanou odbornou přípravou na úrovni EU, mezinárodní označení - sestry 1. úrovně). Jsou to osoby, které získaly profesní kvalifikaci ve studijních programech na vysokých školách. Všeobecné sestry a porodní asistentky se po získání profesní kvalifikace specializují a nepřetržitě kontinuálně vzdělávají.

V současném českém ošetrovatelství existuje několik profesních organizací sdružujících všeobecné sestry i porodní asistentky. Nejvýznamnější je Česká asociace sester, Česká konfederace porodních asistentek a Unie porodních asistentek.

Spojte adjektiva se substantivy.

1. porodní	A. škola	1. B
2. chirurgické	B. asistentka	2. H
3. jednadvacaté	C. sestra	3. I
4. vysoká	D. proces	4. A
5. studijní	E. péče	5. G
6. všeobecná	F. disciplína	6. C
7. ošetrovatelský	G. programy	7. D
8. vědní	H. ošetrovatelství	8. F
9. hospicová	I. století	9. E

Doplňte správné slovo.

klinický utrpení	hospitalizovaný komunitní	ústavní	ošetrovatelský	geriatrický	nemocný
---------------------	------------------------------	---------	----------------	-------------	---------

Péče o **nemocné** má multidisciplinární charakter.

Cílem ošetrovatelství je poskytování kvalitní **ošetrovatelské** péče všem **hospitalizovaným** i ambulantním pacientům.

Aplikované obory ošetrovatelství se specializují podle **klinických** oborů.

Péči o pacienty ve stáří se zabývá **geriatrické** ošetrovatelství.

Ošetrovatelská péče spočívá také ve zmírnění **utrpení** **nevyléčitelně nemocných**.

Ošetrovatelská péče organizovaná mimo **ústavní** zařízení se nazývá **komunitní** péče.

AUDIO 36_03

Ošetrovatelská anamnéza

Při přijetí sestry s pacientem vyplní **ošetrovatelskou anamnézu**, a získá tak základní informace, nezbytné pro celkové zhodnocení pacientova stavu z hlediska sestry (informace o úrovni hybnosti, míře soběstačnosti v sebezpečí, údaje o výživě, vyprazdňování, kožní integritě, alergiích, návycích, spánku, bolesti, vnímání, komunikaci, psychologickém stavu, sociálních podmínkách atd.). V rámci zajištění bezpečné péče provádí sestra při přijetí také screening k určení rizika pádu.

Na základě získaných informací sestra identifikuje aktuální problémy, ale i možná rizika, a stanoví tzv. **ošetřovatelskou diagnózu**, která reflektuje potřeby pacienta. Podle ní sestaví **plán ošetřovatelské péče**. Například cílem ošetřovatelského plánu u nehybného pacienta je zlepšit jeho pohyblivost a dosáhnout jeho soběstačnosti. Zaměří se na hygienickou péči (kvůli riziku vzniku proleženin), nácvik dýchání, kondiční cvičení, péči o pravidelné vyprazdňování atd. S ošetřovatelským plánem je samozřejmě seznámen i nemocný.

Doplňte správné slovo.

hygienické cvičení	ošetřovatelskou	nehybného	úrovni	dýchání	soběstačnosti
-----------------------	-----------------	-----------	--------	---------	---------------

Při přijetí sestra s pacientem vyplní **ošetřovatelskou** anamnézu.

Díky ošetřovatelské anamnéze má sestra informace o **úrovni** hybnosti a **soběstačnosti** v sebedpěči.

Cílem ošetřovatelského plánu u **nehybného** pacienta bude zlepšit jeho pohyblivost.

Důležitá je **hygienická** péče, nácvik **dýchání** a kondiční **cvičení**.

AUDIO 36_04

Činnosti zdravotní sestry

Vrchní sestra (někdy zvaná manažerka) je vedoucí všech nelékařských zdravotnických pracovníků na několika odděleních (např. na chirurgické klinice s několika ošetřovacími jednotkami). Je blízkou spolupracovnicí primáře, který je vedoucím lékařem celého oddělení. Vedoucí sestrou ošetřovací jednotky je staniční sestra. Na každé ošetřovací jednotce pracuje 5 až 7 sester. Práce sestry se skládá z mnoha činností, které se dají rozdělit do tří základních okruhů:

1. Činnosti prováděné v nepřítomnosti nemocného: vedení záznamů o stavu, projevech a potřebách nemocných, vyplňování žádanek na vyšetření odebírání biologického materiálu (krve, moči atd.), zpracování zápisů ordinací z lékařské vizity, objednávání léků, čištění, dezinfekce a sterilizace pomůcek atd.

Sestra vyplňuje dokumentaci

2. Činnosti prováděné u nemocného: rozhovor s nemocným, sledování vzhledu a projevů nemocného, úprava lůžek ležícím nemocným, asistence při vizitě, asistence u lékařských výkonů, servírování jídla, provádění dechových a kondičních cvičení atd.

Nurse is serving meal

3. Činnosti, při kterých je sestra v přímém fyzickém kontaktu s nemocným: měření tělesné teploty, krevního tlaku a pulzu, odběry biologického materiálu (krve, moči, stolice, výtěry), úprava lůžek s ležícími nemocnými, hygienická péče o ležící nemocné, podávání léků, krmení nemocných, podávání injekcí a infúzí, přikládání obvazů, podávání klyzmatu, převazy ran atd.

Nurse is checking blood pressure

Doplňte správná slovesa do vět.

sledovat	přikládat	vést	dezinfikovat	asistovat	převazovat
provádět	objednávat	servírovat	měřit	upravovat	podávat
vyplňovat					

Sestra vede záznamy o stavu nemocného. Vyplňuje žádanky na odebrání biologického materiálu. Objednává léky. Čistí a dezinfikuje pomůcky. Sleduje vzhled a projevy nemocného. Upravuje lůžka ležícím nemocným. Asistuje lékaři při vizitě. Servíruje jídlo. Provádí dechová cvičení. Měří pacientovi tělesnou teplotu. Podává léky pacientům. Přikládá obvazy. Převazuje rány.

Doplňte slova ve správném tvaru.

Vrchní sestra je spolupracovnicí primáře.

Vedoucí sestrou ošetřovací jednotky je staniční sestra

Některé činnosti sestra provádí v nepřítomnosti nemocného.

Sestra asistuje primáři při vizitě.

Sestra zajišťuje odběry biologického materiálu.

Sestra musí sledovat vzhled a projevy pacienta.

Sestra provádí kondiční cvičení pro pacienty.

AUDIO 36_05

Dialog 1

Sestra, pacientka (paní Velanová, 78 let)

Sestra: Dobré ráno, paní Velanová, jak jste se vyspala?

Pacientka: Ale, sestřičko, moc dobře ne.

Sestra: A proč ne? Bolelo vás něco?

Pacientka: Na bolest už jsem zvyklá. Ale paní vedle mne pořád něco vykřikovala ze spaní.

Sestra: Paní Velanová, pokusíme se s tím něco udělat. Doufám, že příští noc už budete mít klidnější.

Pacientka: Děkuju vám, to bych byla moc ráda.

Sestra: Paní Velanová, už jste se umyla?

Pacientka: Ne, ještě ne.

Sestra: A chcete s mytím pomoci?

Pacientka: Ne, děkuju, už to zvládnu sama.

Sestra: Dobře, já vám zatím ustelu postel a pak přinesu snídani.

Pacientka: Sestřičko, prosím vás, já dnes vůbec nemám chuť k jídlu. Raději mi nic nenoste.

Sestra: Ale včera večer jste jedla normálně?!

Pacientka: Ano, to ano. Ale teď je mi nějak divně, zvedá se mi žaludek.

Sestra: Musíte se aspoň napít čaje, podám vám ho. Pijte ho po malých doušcích. O vaší nechuti k jídlu budu informovat ošetřujícího lékaře. A teď už zůstaňte na lůžku, za chvíli přijde vizita.

Vyberte správnou odpověď a) nebo b).

1. Paní Velanová	a) je na pokoji sama	b) má spolubydlící.
2. Paní Velanová	a) spala dobře	b) se nevyspala.
3. Paní Velanovou v noci	a) rušila spolupacientka	b) trápily v noci bolesti.
4. Paní Velanová	a) se myje sama	b) potřebuje pomoc s mytím.
5. Postel stele	a) pacientka sama	b) zdravotní sestra.
6. Paní Velanová	a) bude sníst jako obvykle	b) bude pít jenom čaj.
7. Sestra mluví s paní Velanovou	a) před vizitou	b) po vizitě.

AUDIO 36_06

Dialog 2

Sestra, pacientka (paní Zikmundová, 82 let) na pneumologickém oddělení

Sestra: Dobrý den, paní Zikmundová. Jak se dnes cítíte?

Pacientka: Ale za moc to nestojí, sestřičko. Pořád nemůžu sama vstát z postele.

Sestra: Ráno mi pan asistent říkal, jak hezky jste dnes na posteli cvičila. To každý nedokáže!

Pacientka: Snažím se, ale nevím, jestli se to se mnoulepší...

Sestra: Jste moc šikovná a nevzdáváte to, to je důležité. A aby se vám dobře leželo, ustelu vám lůžko. Pomůžete mi?

Pacientka: Ráda, sestřičko, ale jak?

Sestra: Paní Zikmundová, otočte se na pravý bok. Ano, tak, výborně. Já teď tady na druhé straně uvolním prádlo, vypnu prostěradlo a narovnáím podložku. A teď se zase přetočte zpátky... Přesně tak. A teď vám ustelu druhou polovinu lůžka. Netlačí vás to někde?

Pacientka: Ne, leží se mi dobře.

Sestra: Ještě načechráme polštář a upravíme přikrývku.... Tak a hotovo.

Pacientka: Jste na mne moc hodná, sestřičko.

Sestra: To je přece samozřejmost. Odpoledne zkusíme polohu vsedě, abyste měla změnu a lépe se vám dýchalo. A jestli budete chtít, přinesu vám stojánek na knihu. Ten si upevníte na jídelní stolek a můžete si v klidu číst. Víím, že máte ráda knížky.

An OLD patient (Female) relaxing in her sick bed

Přečtěte si dialog a vyberte odpověď a) nebo b).

Paní Zikmundová je	a) chodící pacientka	b) ležící pacientka.
Paní Zikmundová	a) cvičila dnes ráno	b) cvičila včera ráno.
Paní Zikmundová	a) cvičí na lůžku	b) cvičí v tělocvičně.
Sestra potřebuje	a) vyměnit povlečení	b) ustlat lůžko.
Paní Zikmundová při stlání	a) vstala z postele	b) zůstala na lůžku.
Poloha vsedě pacientce pomáhá	a) lépe dýchat	b) lépe jíst.
Paní Zikmundovou baví	a) čtení knížek	b) poslech hudby.

AUDIO 36_07

Poslech

Na lůžkové části interního oddělení

Zdravotnický asistent, dva pacienti

Zdravotnický asistent: Dobrý den. Budeme společně cvičit, abyste si posílili oslabené svaly a mohli zase brzy chodit jako dřív.

Pan Novák: No mě se tedy dnes moc nechce. Všechno mě bolí.

Pan Řezáč: Já se na cvičení těším. Aspoň nějaký pohyb, už jsem celý rozlámaný z toho ležení.

Zdravotnický asistent: Pane Nováku, zkoušel jste si dýchat tak, jak jsme se to včera učili?

Pan Novák: Už jsem to zapomněl, je to pro mě moc informací najednou.

Zdravotnický asistent: Tak si to dnes zase zopakujeme. Správné dýchání vám může účinně ulevit od bolesti. Pohodlně se položte a pokrčte nohy v kolenou. Několikrát se pomalu nadechněte a vydechněte. Výborně. Teď si položte dlaně na břicho v úrovni pupku. Znovu se pomalu nadechnete nosem a pomalu vydechnete. Sledujte, jak při každém nádechu stoupá břicho pod rukama a vyklenuje se do stran. Při výdechu klesá. A pokračujeme: Nádech, výdech, každý podle svého tempa, nikam nespěcháme...

Pan Novák: Pořád mě bolí to břicho.

Zdravotnický asistent: Pane Nováku, přidrže si pooperační ránu..., ano, tak. Nadechnete se více do druhé části břicha! Výborně. Oba jste se opravdu snažili. Vidíte, pane Nováku, že to není nic

těžkého. Zítra budeme zase cvičit a přidáme si další dechová cvičení. Přeji vám příjemný den a na shledanou.

Pan Řezáč: Děkujeme a zítra na viděnou.

Pan Novák: Já se raději rozloučím, zítra už tady nebudu. Pan doktor při vizitě říkal, že mě pustí domů.

Zdravotnický asistent: Nebojte se, budeme cvičit hned ráno, takže se ještě něco naučíte, abyste si mohl cvičit taky doma.

Poslechněte si dialog a doplňte slova do textu.

Budeme společně **cvičit**, abyste si **posílili** oslabené svaly.

Správné dýchání vám může účinně **ulevit** od bolesti.

Pohodlně se **položte** a **pokrčte** nohy v kolenou.

Několikrát se pomalu nadechněte a **vydechněte**.

Teď si **položte** dlaně na břicho v úrovni pupku.

Znovu se pomalu **nadechnu**te nosem a pomalu vydechnute.

Sledujte, jak při každém nádechu stoupá břicho pod rukama.

Přidržete si pooperační ránu.

Zítra budeme zase cvičit a **přidáme** si další dechová cvičení.

Nebojte se, budeme cvičit hned ráno.

Kazuistika

Pacient 35 let, při autonehodě utrpěl poranění páteře a míchy a byl přivezen RZP na JIP neurochirurgické kliniky.

6. den hospitalizace, 5. pooperační den.

Pacient byl přijat na JIP, kde byly zajištěny vitální funkce a byl připraven k akutní operaci. Dle CT vyšetření došlo k transverzální lézi míšní v oblasti šestého hrudního obratle. Při operačním výkonu v celkové anestezii byla provedena dekomprese míchy a stabilizace hrudních obratlů.

RA: bezvýznamná.

OA: V roce 1996 operace levého kolene pro úraz. Jiné úrazy neudává. Neprodláhal žádná závažná onemocnění, nikde není dispenzarizován. Kuřák, alkohol pije příležitostně, drogy neužívá. Alergii nemá.

NO: Pacient se snaží spolupracovat, respektuje doporučení zdravotníků, věří, že se jeho stav zlepší.

Jí velmi málo, trpí nechutenstvím. Vadí mu nepřírozená poloha při stravování.

Tekutiny přijímá per os a z části jsou hrazeny infuzně.

Pacient má 6. den zavedený permanentní močový katétr, bez známek infekce. Vyprazdňování stolice je podporováno laxancii, pacient se vyprazdňuje 1x za 2 dny.

Pacient je imobilní. Paraplegie dolních končetin. Rozsah pohybu je značně omezen, pohybuje jen horními končetinami.

Pacient je uložen na antidekubitární matraci, je polohován po dvou hodinách. Fyzioterapeutka cvičí s pacientem každý den, pasivně cvičí horní a dolní končetiny, aktivně horní končetiny, provádí dechová cvičení.

1. Přečtěte si kazuistiku a vyberte odpověď a) nebo b).

Pacient utrpěl zranění	a) dolních končetin	b) páteře
Pacient byl operován	a) ihned po příjmu	b) až druhý den.
Pacient	a) kouří, ale nepije	b) kouří a pije jen občas
Pacient po operaci	a) má chuť jít	b) nemá chuť k jídlu
Pacient dostává tekutiny	a) ústy a infuzí	b) pouze infuzí
Pacient	a) může chodit	b) nemůže chodit
Pacient má problémy	a) s infekcí močového měchýře	b) s pravidelnou stolicí
Pacient cvičí	a) se specialistou	b) sám

2. Přečtěte si kazuistiku a doplňte chybějící slova.

Pacient po autonehodě byl převezen na **Jednotku** intenzivní péče.
 Pacient před nehodou **neprodělal** žádná vážná onemocnění.
 Pacient respektuje **doporučení** zdravotníků.
 Pacient má zavedený močový **katétr**.
 Pacient je **imobilní** kvůli paraplegii dolních končetin.
 Může hýbat jen horními **končetinami**.
 Pacient leží na **antidekubitární** matraci.
 Fyzioterapeutka cvičí s pacientem horní a **dolní** končetiny.

TEST

Spojte otázky lékaře a odpovědi pacienta.

1. Chodíte s oporou?	A. Ne, potřebuji někoho, aby mi pomohl.	1. C
2. Máte problémy s udržením moči?	B. Když se na mne díváte, tak ano.	2. D
3. Byl jste dnes na toaletě?	C. Ano, mám francouzské berle.	3. E
4. Zvládnete se sama umýt?	D. Trpím lehkou inkontinencí.	4. A
5. Slyšíte mě dobře?	E. Ne, mám zácpu.	5. B

Doplňte vhodné slovo.

Vrchní sestra řídí činnost nelékařských pracovníků.
 Sestra pacientovi každý den **převazuje** ránu.
 Sestra musí **ustlat** lůžka ležících pacientů.
 Pane Nováku, **položte** si dlaně na břicho a zhluboka **dýchejte**.

Spojte části vět.

1. Vidíte bez brýlí	A. při chůzi po schodech?	1. D
2. Pamatujete se, kdy	B. po léku na bolest?	2. C
3. Můžete se otočit	C. a co berete?	3. E
4. Spalo se vám lépe	D. na čtení?	4. B
5. Potřebujete pomoc	E. na pravý bok?	5. A

Gramatika

Imperativ-Instrukce lékaře

Pohodlně **se položte** a **pokrčte** nohy v kolenou.

Několikrát **se pomalu nadechněte** a **vydechněte**.

Více o tvoření imperativu viz **zde: GRAMMAR GUIDE 20.5.**

Cvičení

1. Použijte slovesa z tabulky a doplňte chybějící instrukce lékaře.

přečíst	pokrčit	položít si	sundat si	zapít	nadechnout se	lehnout si
přidržit si	sednout si	vzít si				

Lehněte si na lehátko.

Sedněte si na židli.

Pokrčte nohy v kolenou.
Nadechněte se do břicha.
Položte si ruce na břicho v úrovni pupku.
Sundejte si brýle a přečtěte ten předposlední řádek.
Přidrže si operační ránu.
Paní Jánská, vezměte si tento lék a zapijte ho čajem.

2. Použijte imperativy místo spojení s modálními slovesy.

Musíte sledovat svůj zdravotní stav. **Sledujte** svůj zdravotní stav!
Nemůžete brát ten lék s jídlem. **Neberte** ten lék s jídlem!
Můžete se položit na lehátko? **Položte se** na lehátko!
Nemusíte se ničeho bát. **Nebojte se** ničeho!
Nesmíte vstávat z postele. **Nevstávejte** z postele!
Musíte si vzít čisté pyžamo. **Vezměte si** čisté pyžamo!
Můžete se svléknout do spodního prádla? **Svlékněte se** do spodního prádla!
Můžete si vypít ten čaj? **Vypijte si** ten čaj!
Můžete sníst večeři? **Snězte** večeři!
Můžete spolknout tu tabletu? **Spolkněte** tu tabletu!
Můžete na chvíli zadržet dech? **Zadržte** na chvíli dech!
Nesmíte zapomenout změřit tlak! **Nezapomeňte** změřit tlak!
Můžete vyplnit Informovaný souhlas? **Vyplňte** Informovaný souhlas!